

בראשית פרק 1

רש"י
(יב) **כאשר צום** - מהו אשר צום: (יג) **וישאו אתו בניו** - ולא בני בניו, שכך צום אל ישאו מטתי, לא איש מצרי, ולא אחד מבניכם שהם מבנות כנען, אלא אתם, וקבע להם מקום, שלשה למזרח וכן לארבע רוחות, וכסדרן למסע מחנה של דגלים נקבעו כאן. לוי לא ישא עתיד לשאת את הארון, ויוסף לא ישא שהוא מלך, מנשה ואפרים יהיו תחתיהם, וזהו (במדבר ב ב) איש על דגלו באותות, באות שמסר להם אביהם לישא מטתו:

(יב) ויעשו בניו לו כן כאשר צום: (יג) וישאו אתו בניו ארצה כנען ויקברו אתו במערת שדה המכפלה אשר קנה אברהם את השדה לאחוזת קבר מאת עפרן החתי על פני מקרא:

מדרש תנחומא (בובר) פרשת במדבר סימן יב

[יב] [איש על דגלו באותות לבית אבותם. זש"ה] אשא דעי למרחוק ולפועלי אתן צדק (איוב לו ג), לא היה צריך לומר אלא איש על דגלו [באותות יחנו בני ישראל], ומה תלמוד לומר על דגלו באותות [לבית אבותם], אלא בשעה שנפטר יעקב אבינו מן העולם, אמר להם ושכבתי עם אבותי ונשאתני ממצרים וקברתני בקבורתם (בראשית מז ל), חזר על כל בניו ובירכם ופקדם, אמר להם כשתטלו אותי ביראה ובכבוד תטלו אותי, ולא יגע אדם אחר במטתי, לא אחד מן המצריים, ולא אחד מבניכם, מפני שיש בהם שנשאו מבנות כנען, וכן הוא אומר ויעשו בניו לו כן כאשר צום (בראשית נ יב), [וישאו אתו בניו ארצה כנען] (בראשית נ יג), בניו ולא בני בניו, [וישאו אתו בניו ארצה כנען], היאך צום, אמר להם יהודה יששכר וזבולון יטענו מטתי מן המזרח, ראובן ושמעון וגד מן הדרום, אפרים ומנשה ובנימין מן המערב, דן ואשר ונפתלי מן הצפון, יוסף אל יטעון שהוא מלך, ואתם צריכין לחלוק לו כבוד, ולוי אל יטעון, למה שהוא טוען את הארון, ומי שהוא טוען את ארון חי העולמים, אינו טוען ארוננו של מת, אם עשיתם כן וטענתם את מטתי כשם שצויתי אתכם, הקב"ה עתיד להשרות אתכם דגלים דגלים, כיון שנפטר טענו אתו כשם שצוה אותם, שנאמר ויעשו בניו לו כן כאשר צום, מה כתיב אחריו וישאו אתו בניו ארצה כנען, כיון שיצאו ישראל ממצרים, אמר הקב"ה הרי השעה שיעשו דגלים דגלים, כשם שבישרן אביהן, שהן עתידין לעשות דגלים, מיד אמר הקב"ה למשה עשה אותם דגלים לשמי, מיד התחיל משה מיצר, אמר עתיד מחלוקת להיות בין השבטים, אם אומר לשבט יהודה לשרות במזרח, אומר אי אפשר לי לשרות אלא בדרום, וכן כל שבט ושבט כיוצא בו, אמר לו הקב"ה [מה איכפת לך] איני צריכין לך בדבר זה, מעצמן הם מכירין דירתן, למה שצוואת אביהם בידם, היאך לשרות בדגלים, איני מחדש עליהם דבר, כבר יש בידן טכסיס אביהן, כשם שהקיפו את מטתו, כך יקיפו את המשכן, מנין שנאמר איש על דגלו באותות [לבית אבותם].

בראשית פרק כד פסוק א

וְאֶבְרָהָם זָקֵן בָּא בְּיָמָיו וַיִּקְנֶה בְּרַךְ אֶת אֶבְרָהָם בְּכָל:

רש"י

ברך את אברהם בכל - בכל עולה בגימטריא בן, ומאחר שהיה לו בן היה צריך להשיאו אשה:
רמב"ן
ואברהם זקן בא בימים - ... ולרבותינו בזה ענין נפלא. אמרו (ב"ב טז ב) וה' ברך את אברהם בכל, רבי מאיר אומר שלא היתה לו בת, רבי יהודה אומר בת היתה לו, אחרים אומרים בת היתה לו ובכל שמה. דרש רבי מאיר שלא היתה לו בת לאברהם, וזו לו לברכה כי לא היה יכול להשיאה רק לבני כנען הארורים, ואם ישלחנה לארצו גם כן תעבוד שם עבודה זרה כמותם, כי האשה ברשות בעלה, ואברהם לא יחפוץ שיצא זרעו הכשר משרה אשתו חוצה לארץ, ואף כי יעבוד עבודה זרה. ורבי יהודה דרש כי בת היתה לו, דאפילו ברתא לא חסריה רחמנא (שם קמא א), והיא הברכה בכל, כי היה לו כל אשר יחמדו האנשים לא חסר דבר. ובאו אחרים והזכירו שם הבת:

Rabbi Brovender's Shiur is sponsored by Dr. Bernard & Robin Cohen

Visit www.atid.org/shiur for audio recordings, Podcasts, or to sign-up to receive sources in advance.
Visit www.WebYeshiva.org to sign up for Rabbi Brovender's fully interactive, online Yeshiva.

בראשית פרק לה פסוק יז

וַיְהִי בְהַקְשָׁתָהּ בְּלִדְתָהּ וַתֹּאמֶר לָהּ הַמְלַלְדָת אֵל תִּירָאִי כִּי גַם זֶה לְךָ בֶּן :

רש"י

כי גם זה - נוסף לך על יוסף. ורבותינו דרשו עם כל שבט נולדה תאומה, ועם בנימין נולדה תאומה יתירה:

בראשית פרק לז פסוק לה

וַיִּקְמוּ כָל בְּנֵי וְכָל בְּנֹתָיו לְנַחֲמוֹ וַיִּמְאָן לְהִתְנַחֵם וַיֹּאמֶר כִּי אֶחָד אֶל בְּנֵי אָבִל שְׂאֵלָה וַיַּבֵּךְ אֹתוֹ אֲבִיו :

רש"י

וכל בנתיו - רבי יהודה אומר אחיות תאומות נולדו עם כל שבט ושבט ונשאום. רבי נחמיה אומר כנעניות היו, אלא מהו וכל בנותיו, כלותיו, שאין אדם נמנע מלקרוא לחתנו בנו ולכלתו בתו:

וימאן להתנחם - אין אדם יכול לקבל תנחומין על החי וסבור שמת, שעל המת נגזרה גזירה שישתכח מן הלב ולא על החי: **ארד אל בני** - כמו על בני, והרבה אל משמשיך בלשון על, (ש"ב כא א) אל שאול ואל בית הדמים, (ש"א ד כא) אל הלקח ארון האלהים ואל מות חמיה ואישה: **אבל שאולה** - כפשוטו לשון קבר הוא, באבלי אקבר, ולא אתנחם כל ימי. ומדרשו גיהנם, סימן זה היה מסור בידי מפי הגבורה אם לא ימות אחד מבני בחיי מובטח אני שאיני רואה גיהנם: **ויבך אתו אביו** - יצחק היה בוכה מפני צרתו של יעקב, אבל לא היה מתאבל, שהיה יודע שהוא חי:

בראשית פרק לח פסוק ב

וַיִּרְא שָׁם יְהוּדָה בֵּת אִישׁ כְּנַעֲנִי וַשְּׁמוֹ שׁוּעַ וַיִּקְחָהּ וַיָּבֵא אֵלָיָהּ :

רש"י

כנעני - תגרא:

בראשית פרק מו פסוק י

וּבְנֵי שְׁמֵעוֹן יְמוּאֵל וַיְמִין וַאֲהֵד וַיְכִין וַצַּחַר וַשָּׂאוּל בְּן הַכְּנַעֲנִית :

רש"י

בן הכנענית - בן דינה שנבעלה לכנעני, כשהרגו את שכם לא היתה דינה רוצה לצאת עד שנשבע לה שמעון שישאנה:

בראשית פרק מו פסוק כו

כָּל הַנֶּפֶשׁ הַבָּאָה לְיַעֲקֹב מִצָּרְיִמָּה יֵצְאִי יָרְכוּ מִלְּבָד וְנָשִׂי בְנֵי יַעֲקֹב כָּל נֶפֶשׁ שְׂשִׁים וָשֵׁשׁ :

רש"י

כל הנפש הבאה ליעקב - שיצאו מארץ כנען לבוא למצרים. ואין הבאה זו לשון עבר, אלא לשון הווה, כמו (אסתר ב יד) בערב היא באה, וכמו

(לעיל כט ו) הנה רחל בתו באה עם הצאן, לפיכך טעמו למטה באל"ף, לפי שכשיצאו לבוא מארץ כנען לא היו אלא ששים ושש. והשני (להלן פסוק כז) כל הנפש לבית יעקב הבאה מצרימה שבעים, הוא לשון עבר, לפיכך טעמו למעלה בב"ית, לפי שמשבאו שם היו שבעים שמצאו שם יוסף ושני בניו ונתוספה להם יוכבד בין החומות. ולדברי האומר תאומות נולדו עם השבטים צריכים אנו לומר שמתו לפני ירידתן למצרים, שהרי לא נמנו כאן. מצאתי בויקרא רבה (ד ו) עשו שש נפשות היו לו והכתוב קורא אותן (לעיל לו ו) נפשות ביתו, לשון רבים, לפי שהיו עובדין לאלהות הרבה, יעקב שבעים היו לו והכתוב קורא אותן נפש, לפי שהיו עובדים לאל אחד: